دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

مراقبت آغوشی مادرانه

kmc

بیمارستان امام خمینی (ره) شهریار

واحد آموزش سلامت

بازنگری : اردیبهشت ۱۴۰۵

پزشک تایید کننده : خانم دکتر مظلومی متخصص اطفال و نوزادان

آدرس سایت بیمارستان : hospekhsh.iums.ac.ir

جهت دسترسی به مطالب آموزشی بیشتر اسکن نموده و وارد فایل گروه آموزشی از طریق آدرس سایت گردید

تعریف:

مراقبت آغوشی(KMC) نوعی مراقبت از نوزاد است که درآن نوزاد در تماس پوستی با مادر یا پدر قرار می گیرد و روشی آسان و موثر برای ارتقای سلامتی و بهداشت نوزادان نارس می باشد تا به سطح نوزادان ترم برسند.

واژه کانگورو بکار رفته در نام این نوع مراقبت ، برگرفته از روشی شبیه به مراقبت این حیوان کیسه دار از فرزندش می باشد.

ویژگی های اصلی مراقبت آغوشی

- **تماس پوستی مداوم و زود هنگام بین مادر و نوزاد**
- **تغذیه انحصاری با شیر مادر**
- **قابل اجرا در بیمارستان و ادامه آن در منزل**
- **کاهش استرس جدایی مادر و نوزاد و کاهش تحریکات محیطی مانند صدا و نور**
- **حمایت و نگهداری مناسب نوزاد توسط مادر در خانه**
- **کاهش عفونت بیمارستانی**
- **وزن گیری بهتر و ترخیص زودتر**

مواردی که می توان مراقبت آغوشی را انجام داد:

- **نوزادی که بتواند دمای بدن خود را حفظ کند. به طور مکرر تغذیه شود و نیازی به اکسیژن کمکی نداشته باشد .**
- **وزن بیشتر از ۱۲۰۰ گرم**
- **سن حاملگی حداقل ۲۵ هفته**

فواید KMC برای نوزادان

۱_تمام کودکان در تماس پوست به پوست ،زودتر از انکوباتور به وضعیت ثبات میرسند.

۲_تنفس منظم تری دارند وکمتر مستعد ابتلا به آپنه می باشند.

۳_نوزاد در این روش ،در مقابل عفونتهای بیمارستانی مصون می ماند.و همچنین سبب کاهش ابتلاء به بیماریهای حاد چون ذات الریه در طی دوره نوزادی می باشد.

٤_تماس پوست به پوست طولانی بین مادر و نوزاد نارس و یا کم وزن ، کنترل دمایی موثری با احتمال کاهش خطر هیپوترمی را ایجاد مینماید.

٥-ضربان قلب نوزاد دارای ریتم و سرعت منظمی میباشد.

٦-تغذیه انحصاری از پستان و استفاده از تمامی فواید شیر مادر برقرار می شود .

۷-این بچه ها روزانه ۳۰ گرم رشد می کنند که سه برابر رشد در انکوباتور میباشد.

۹- در این روش نوزاد کمتر گریه می کند و استرس کمتری دارد که این امر باعث افزایش هورمون سوماتواستاتین میشود که موجب میشود خونریزی مغزی (که در نوزادان نارس امری شایع است) کمتر روی دهد.

۱۰-پیوند عاطفی بین مادرو نوزاد زودتر برقرار می شود. یعنی بچه از پایداری خلقی دراز مدت برخوردار می شود.

۱۱-رشدو تکامل مغز به بهترین نحو صورت می گیرد.

۱۲-منظم شدن ریتم خواب و بیداری نوزاد.

۱۳-مراقبت آغوشی شبیه مرفین در مغز این نوزادان ترشح میشود که باعث تسکین دردهای شدید در شیرخوار می شود.

فواید KMC برای مادران:

۱-تماس پوست به پوست در موقع تولد به مادر کمک می کند که بلافاصله با فرزندش مأنوس گردد.

۲- در این مادران اکسی توسین بیشتر ترشح می گردد که خود باعث آرامش مادر و کمک به ترشح تولید شیر می گردد.

۳-شیردهی باعث آزاد شدن هورمونهایی می شود که موجب انقباض رحم و کاهش خونریزی ناشی از زایمان میگردد.

٤-در زایمانهای زودرس با گرفتن بچه در تماس با قفسه سینه اش به مادر کمک میکند که بتواند ادامه سن حاملگی فرزندش را کامل کرده و امکان مراقبت بهتری به او بدهد همچنین باعث افزایش اعتماد به نفس و رضایت عمیق در مادر شود.

٥-در این روش مادر قادر است زودتر حرکت کند و هر چه سریعتر به زندگی عادی و روزمره خود باز گردد.

٦-مادر مراقبت فرزندش را به عهده میگیرد و وی در رأس تیم مراقبت کننده نوزادش قرار می گیرد.

۷-مادر از دوره های خواب عمیقتر و منظم تری برخوردار می شود. قابل ذکر است که در این روش پدر هم می تواند مشارکت داشته باشد (به خصوص در موارد چند قلویی) و با انجام مراقبت کانگورویی بیشتر احساس آرامش و راحتی کندو ارتباط عاطفی بهتری با فرزندش برقرار خواهد نمود.

علائم هشداردهنده که باید به آن دقت شود:

- تنفس مشکل، فرورفتگی قفسه سینه، ناله نوزاد
- تنفس خیلی سریع، تنفس کند
- دوره های مکرر و طولانی آپنه (قطع تنفس نوزاد)
- دمای بدن کمتر از حد طبیعی علیرغم گرم کردن نوزاد
- مشکلات تغذیه ای مانند بیدار نشدن مکرر و یا طولانی، امتناع از شیر خوردن و استفراغ
- تشنج، اسهال و زردی قابل توجه پوست

طول مدتKMC

۱-تماس پوست به پوست باید در بخش نوزادان با تغییر تدریجی از مراقبت معمول به KMC ممتد شروع شود.

۲-باید از جلساتی که کمتر از یک ساعت طول می کشند اجتناب شود، چرا که تکرار این کار ممکن است برای بچه تنش زا باشد.

۳-طول مدت تماس پوست به پوست باید بتدریج تا ٢٤ ساعت در روز افزایش یابد.

نحوه انجام مراقبت کانگورویی :

۱. نوزاد را در وسط سینه مادر و در حالت عمودی به صورت سینه به سینه قرار دهید و او را با یک بند محکم ببندید .

۲. سر نوزاد باید به یک طرف برگردانده شده و در وضعیت کمی کشیده به عقب قرار گیرد. این وضعیت قرار گیری سر، به باز ماندن مجاری هوایی کمک می کند و اجازه تماس چشم به چشم بین مادر و فرزندش را نیز فراهم می آورد.

۳. مفاصل ران باید خم شده و در حالت باز و در وضعیت قورباغه ای قرار گیرند ، بازوها نیز بایستی به حالت خم شده در آیند.

٤. شکم نوزاد باید در سطح فوقانی شکم مادر قرار گیرد. تنفس مادر موجب تحریک نوزاد می شود، بنابراین امکان وقوع آپنه کاهش می یابد.

٥. قسمت پایین نوزاد بایستی با پیش بند مورد نظر کاملا مطمئن بسته شود.

٦. لباس را به اندازه کافی محکم ببندید تا زمانی که مادر بلند می شود نوزاد لیز نخورد . مطمئن شوید که قسمت تنگ لباس بالای سینه نوزاد است

۷. برای حفظ درجه حرارت سر نوزاد بایستی از کلاه مناسب استفاده شود .

۸. لباس نوزاد باید جلو باز باشد که تماس پوست جلوی تنه نوزاد با جلوی سینه مادر برقرار گردد .

۹. به مادر نشان دهید که چگونه نوزاد را داخل و خارج کیسه حرکت دهد و به تدریج ترس مادر از اینکه نوزاد صدمه ببیند از بین می رود .

۱۰. در زایمان های چند قلویی پدر و یا دیگر افراد فامیل می توانند برای انجام این روش در کنار مادر قرار گیرند.

۱۱. هرگز اندام نوزاد را در حین جابه جایی نکشید.

۱۲- دمای اتاق در حین تماس پوست با پوست ۲۵ تا ۲۷ درجه سانتی گراد باشد.

۱۳-انجام ماساژ و لمس نوزاد یک راه برای حل مشکلات مثل بی قراری ، گریه های مداوم و بی خوابی است. والدین هم اعتماد به نفس بیشتری پیدا کنند. تماس پوستی از راه ماساژ یکی از روش های ارتقا تکامل و رشد مغزی است.